

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/e-booki/200080,Studia-nad-wywiadem-i-kontrwywiadem-Polski-w-XX-wieku-t-3.html>
03.05.2024, 05:48

Studia nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku, t. 3

Studia nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku, t. 3, red. Wojciech Skóra i Paweł Skubisz, Szczecin 2016, ISBN 978-83-8229-971-7 (epub), 978-83-8229-972-4 (mobi)

Tom trzeci *Studiów nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku* potwierdza rozkwit badań nad służbami specjalnymi w naszym kraju. Można też odnotować zmianę pokoleniową. Przeważają w nim publikacje historyków średniego i młodego pokolenia, którzy zaproponowali w kilku wypadkach nowatorskie podejście do przedmiotu badań, a także wykorzystali dotychczas w niewielkim stopniu eksplorowane źródła archiwalne (krajowe i zagraniczne).

W pierwszej części, zawierającej dwanaście tekstów o okresie przed 1945 r., znalazły się niezwykle frapujące artykuły Aleksandra Smolińskiego i Jarosława Centka, będące próbą oceny efektywności prac Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego w dwudziestoleciu międzywojennym. To ważny przełom w opisie wywiadu polskiego, który oceniany był dotychczas na podstawie dość mglistych stwierdzeń, przyjętych z góry założeń, bez konfrontacji z opiniami wywiadów ZSRR i Niemiec, często w oderwaniu od rzeczywistego potencjału tych państw. W tej części warto też zwrócić uwagę na artykuł Przemysława Olstowskiego, w którym z niezwykłą erudycją i ciekawymi wnioskami został podsumowany

Studia_tom3_okladka

dotychczasowy dorobek historiografii polskiej, poświęconej wywiadowi i kontrwywiadowi Polski przed 1939 r. Nie zabrakło opracowań biograficznych, dopełniających dotychczasowe obrazy (Jan Jacek Bruski, *Przyczynek do biografii Jerzego Niezbrzyckiego. Misja wywiadowcza w Kijowie w latach 1928–1929*), jak i zupełnie nowych (Aleksander Woźny, *Niemieckie przygotowania przemysłowo-wojskowe do wojny w meldunkach Kazimierza Wróblewskiego ps. „Bolt” z 1934 r.*). W części zawierającej edycję źródeł warto wskazać na niemiecki dokument poświęcony osobie i działalności Jana Henryka Żychonia (opracował Wojciech Skóra).

Druga część książki zawiera sześć tekstów o działalności wywiadu i kontrwywiadu Polski po II wojnie światowej, w zupełnie zmienionych realiach ustrojowych. Opisane zostały zarówno struktury organizacyjne i ich zadania (Maciej Sobieraj, *Terenowa struktura Departamentu I MSW na przykładzie Samodzielnej Grupy Specjalnej KW MO w Lublinie w latach 1957–1963*), szeroko zakrojone akcje (Arkadiusz Słabig, *Służba Bezpieczeństwa i jej agentura wobec ukraińskich środowisk emigracyjnych po 1956 r. w świetle dokumentów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*), jak i pojedyncze przypadki szpiegostwa (Paweł Skubisz, *Płotka w sieci. Bogdan Walewski, czyli polski dyplomata i amerykański szpieg* oraz Witold Bagieński, *Analiza sprawy ppłk. Michała Goleniewskiego, uciekiniera z wywiadu PRL*).

Naszym Czytelnikom życzymy miłej i owocnej lektury.

Redaktorzy
prof. dr hab. Wojciech Skóra i dr Paweł Skubisz

Publikacja w ramach centralnego projektu badawczego IPN „Struktura i metody działania aparatu bezpieczeństwa Polski Ludowej”

PLIKI DO POBRANIA

[Studia nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku, t. 3 \(epub\) \(epub, 35.37 MB\) 11.04.2024 13:00](#)

[Studia nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku, t. 3 \(mobi\) \(mobi, 29.3 MB\) 11.04.2024](#)

[13:00](#)